

Fototoxicita

Fototoxicita je vystupňovaná, kvantitativně změněná kožní reakce na sluneční záření v kombinaci s lokální či celkovou aplikací fotoaktivního léčiva.

Etiologie

Zvýšená citlivost kůže je způsobená patologickou interakcí *záření* a takové *chemické látky v kůži*, která je schopná záření absorbovat. V minulosti byl způsobován užíváním lokálních **sulfonamidů**, **fenothiazinových derivátů** (chlorpromazinu) a **etrachlorsalicylanilidu**. V posledních letech rostoucí výskyt abnormální citlivosti kůže na sluneční záření je dáván do souvislosti s nárůstem spotřeby léků a chemizací života v nejširším slova smyslu, s rostoucími individuálními expozicemi ultrafialovému (UV) záření jak slunečního původu, tak z umělých zdrojů, zvláště solárií. Rozsáhlá skupina fotoaktivních látek zahrnuje nejrůznější léčiva, kosmetické a dezinfekční prostředky, umělá sladidla a potravinová aditiva, rostlinné substance, barviva v textiliích, průmyslové látky aj.^[1]

Fototoxická reakce po ketoprofenu

Z léčiv jsou nejčastější původci antibiotika (tetracykliny, chinolony, sulfonamidy), hormony (estrogeny, gestageny), nesteroidní antiflogistika, léčiva kardiovaskulárního systému (amiodaron), diuretika, antidiabetika aj.

Projevy

Typickými klinickými projevy jsou zarudnutí a prosáknutí kůže v ozářených místech, někdy i s tvorbou puchýřů a nekróz. Lokální nález je doprovázen pálením a bolestivostí kůže. První příznaky vznikají často už během několika minut až hodin po ozáření, následuje olupování kůže, pacienti mají sklon k trvalejším skvrnitým hyperpigmentacím. Při celkovém podání fotoaktivních léků bývá maximum projevů lokalizováno v tzv. **solární predilekci** – hlavně na obličeji, ve výstřihu a na dorzech rukou, uchráněny bývají oční víčka, krajina subnazální a submentální.^[2]

Onemocnění

- **Fotokontaktní dermatitida** – po derivátech *etrachlorsalicylanilidu*,
- **nádory kůže**,
- **akutní dermatitida**.

Diagnostika

- **Ozářené plátenkové (epikutánní) testy** – aplikace dvou vzorků na kůži zad a po 24 hodinách ozáření jednoho vzorku UV zářením.

Léčba

Při zjištění fototoxické reakce je nutné ihned vysadit senzibilizující lék. Terapie akutních stavů je pouze **symptomatická** – chladivé obklady, kortikosteroidní masti, celkově podáváme antihistaminika.

Odkazy

Související články

- Toxické látky#Fototoxické látky
- Účinky ultrafialového záření

Použitá literatura

DITRICHOVÁ, Dagmar. *Fotosenzitivní potenciál léčiv pro zevní i celkové použití* [online]. Medicína pro praxi, ©2008. [cit. 2017-04-23]. <<http://www.medicinapropraxi.cz/pdfs/med/2008/10/10.pdf>>.

Reference

1. DOC. MUDR. DAGMAR DITRICHOVÁ, CSC., *FOTOSENZITIVNÍ POTENCIÁL LÉČIV PRO ZE VN Í I CELKOV É P O U Ž Í T Í PRO ZE VN Í I CELKOV É POUŽITÍ* [online]. [cit. 2017-04-23]. <<http://www.medicinapropraxi.cz/pdfs/med/2008/10/10.pdf>>.
2. DOC. MUDR. DAGMAR DITRICHOVÁ, CSC., *FOTOSENZITIVNÍ POTENCIÁL LÉČIV PRO ZE VN Í I CELKOV É P O U Ž Í T Í PRO ZE VN Í I CELKOV É POUŽITÍ* [online]. [cit. 2017-04-23].

<<http://www.medicinapropraxi.cz/pdfs/med/2008/10/10.pdf>>.